

Elverestauring i Nausta

Nasjonalt seminar om restaurering av vassdrag og våtmark, 22.10.2024
Eiliv Erdal, Nausta elveeierlag
Christian Hagstrøm, Norske Lakseelver

Hvem er vi?

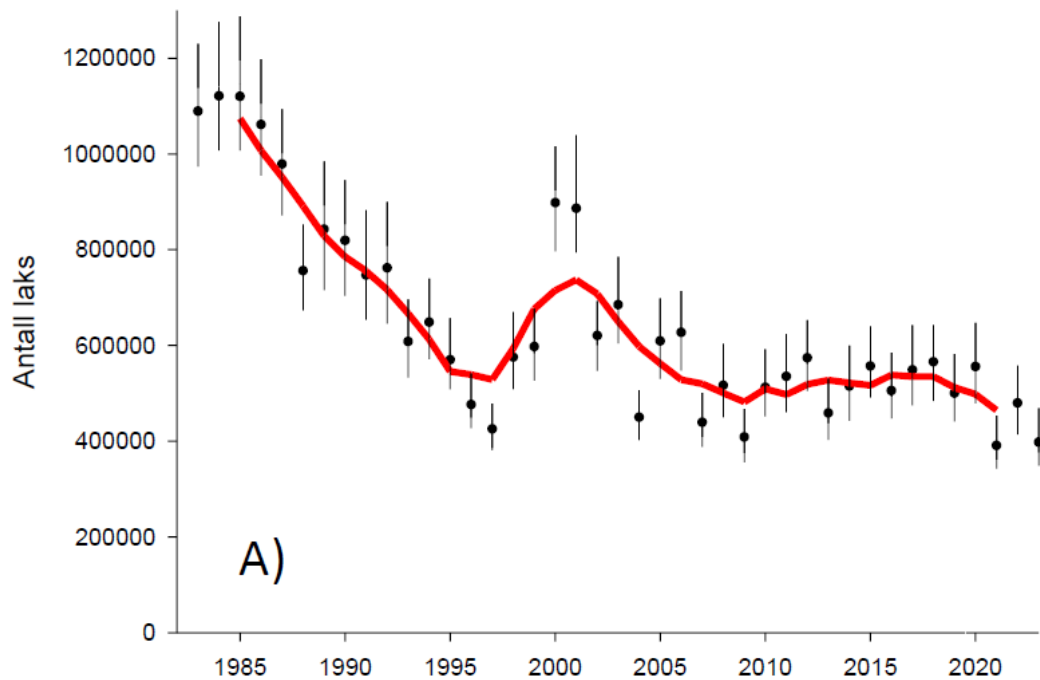
Norske Lakseelver

- Stiftet i **1992** (Norges Bondelag og Norges Skogeierforbund)
- Organisasjon for **forvaltningslag** i vassdrag med anadrom laksefisk
- **130** medlemslag
- **> 10 000** lokale forvaltere

Villakskrise!

Innsiget av laks halvert på 40 år!

Krisemøte om norsk villaks: – Me har sove i timen

Ei spådd halvering av fiska laks i lakseelvane utløyste krisemøte denne veka. No hastar det med tiltak mot oppdrettsnæringa, seier foreininga Norske Lakseelvar.

KRISEMØTE: Eiliv Erdal og Nausta elveeigarlag fekk denne veka besøk av FOTO: ARNE STUBHAUG / NRK

- Martin Værum Anda
Journalist
- Preben Nedreberg Holmøy
Journalist
- Håvard Heggen
Journalist

Publisert 22. sep. kl. 13:44

– Nå slit villaksen maksimalt. Da må vi gjere det vi kan for å berge stumpane

Kritisk låg laksebestand gjer at Miljødirektoratet vil avgrense laksefisket neste år. Dagleg leiar for Altaelva meiner tiltaket er heilt nødvendig.

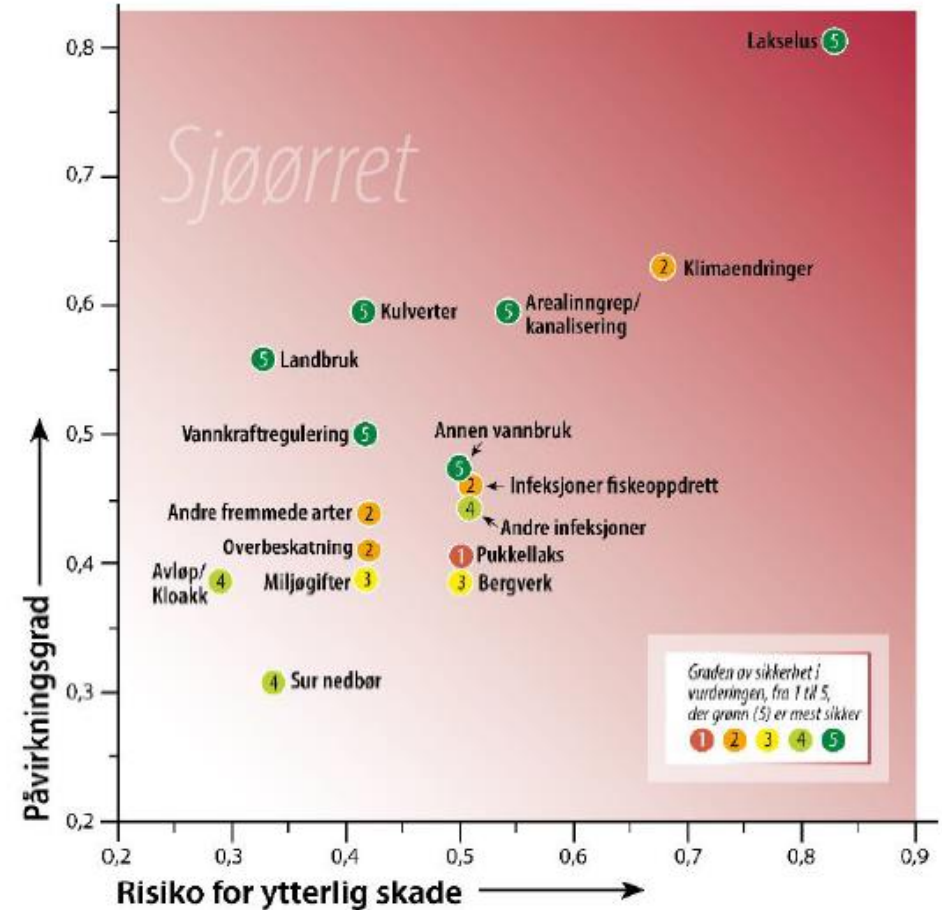
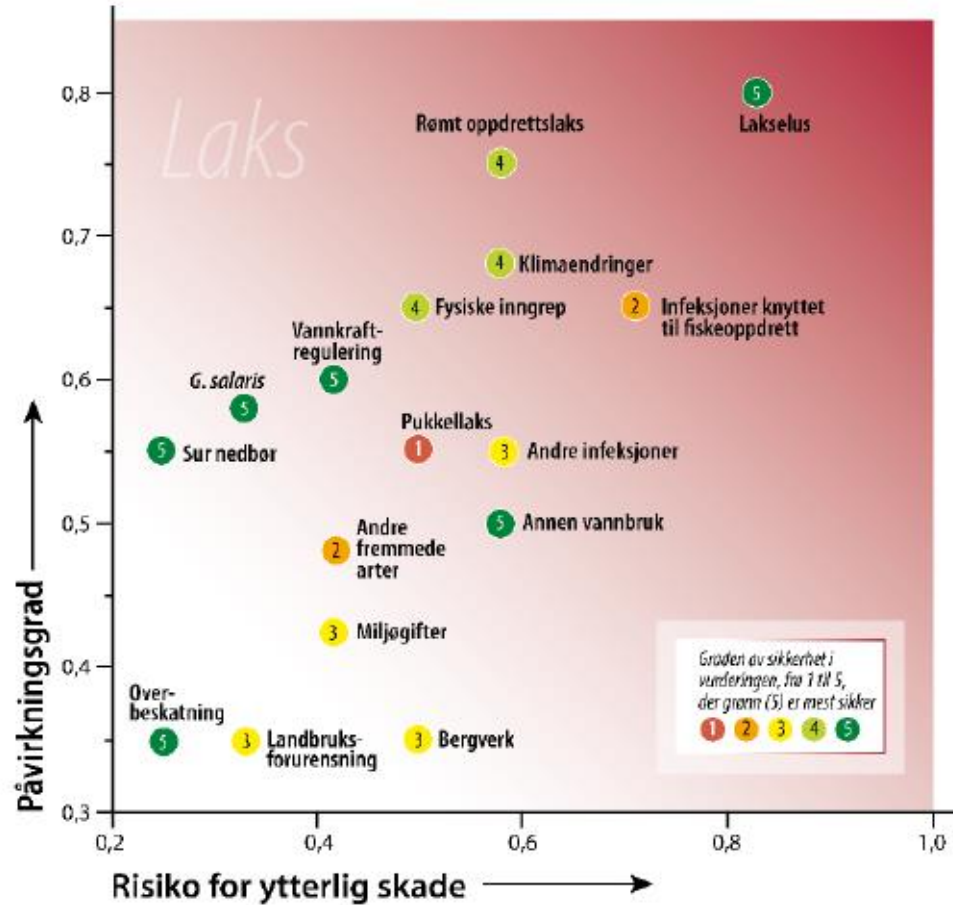

Dagleg leiar i Alta Laksefiskeri Interessentskap er einige med Miljødirektoratet som vil stramme inn på laksefisket neste år. FOTO: JONAS LØKEN ESTENSTAD / NRK

- Sidsel Vik
Journalist
- Trond Odin Myhre Johansen
Journalist

Publisert 22. sep. kl. 17:30

Trusselbildet

Kilde VRL-rapport nr. 19

Det nasjonale laksevassdraget Nausta

- 11,5 km lakseførende strekning
- **Nasjonalt laksevassdrag, Førdefjorden nasjonal laksefjord**
- **Vernet vassdrag (2005)**
- Bestandstilstand laks: **dårlig**
- Bestandstilstand sjøørret: **moderat**

Norgeskart.no

Nausta – hva var problemet?

- **Avrenning** og økt **sedimenttilførsel** fra sideløp – flatehogst
 - Drift året rundt, skogsbilveier
- **Nydyrking**, myr
- **Flom-** og **erosjonssikring**
 - Påvirkning oppstrøms og nedstrøms
- **Arealbruksendringer** og **utfylling**
- **Kanalisering**
- **Stengte** sideløp, **fjerning** av **kantvegetasjon**
- Problemer ved **isgang** – **flom** og **oversvømmelse**
- Enkeltinngrep – **gravearbeid** i regi av Statnett, høsten 2012

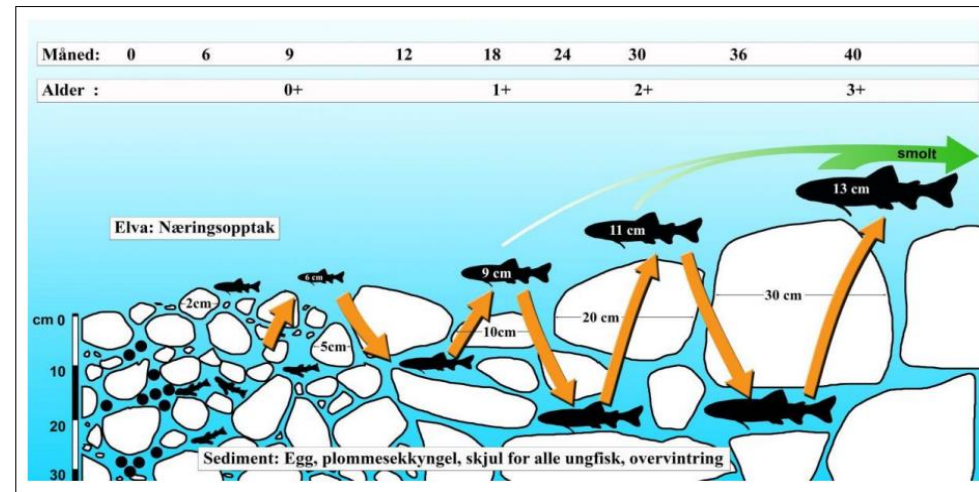
Foto: Christian Hagstrøm, Norske Lakseelver

Nausta – hva var problemet?

- Gode gyteforhold
- Generelt lav skjultilgang
 - Økt sedimenttilførsel
 - Lav naturlig gradient

Begrenset **produksjon** av laks i deler av elva

(Figur: Ulrich Pulg, Norge LFI)

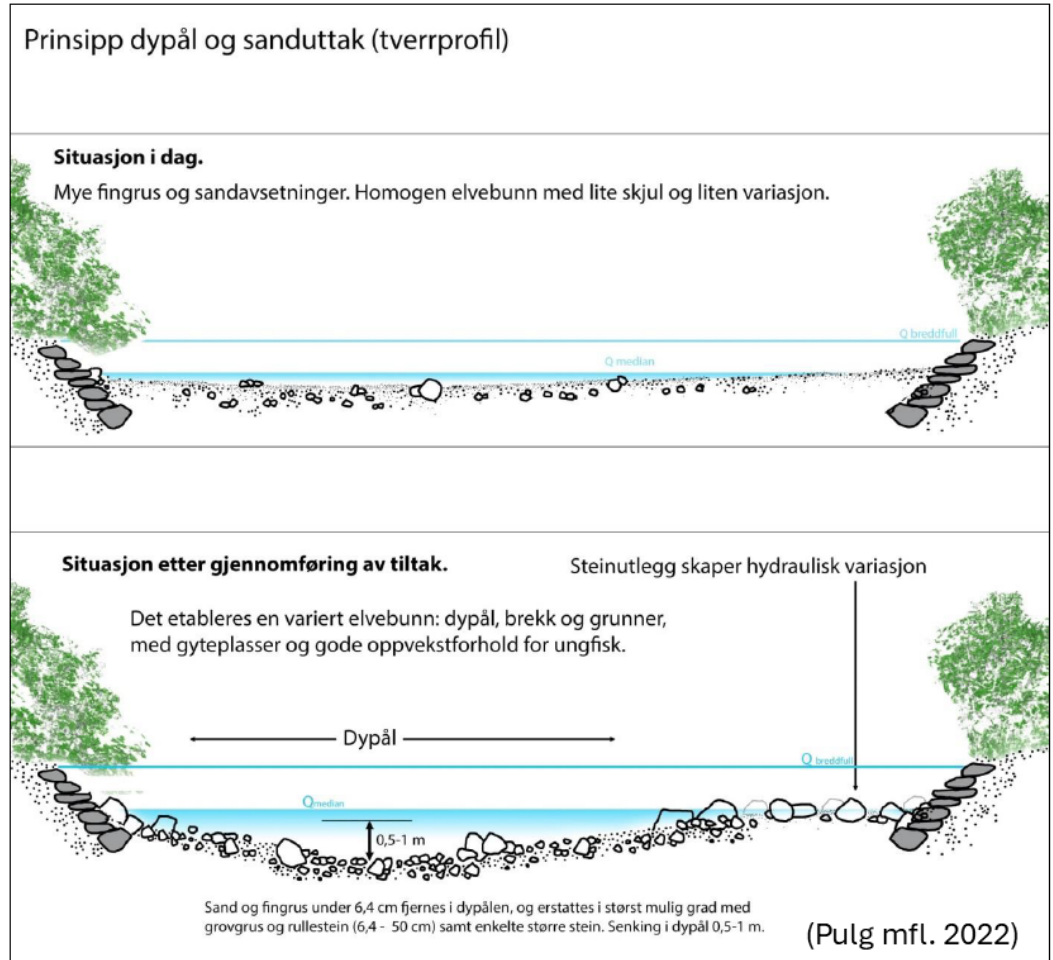
(Foto fra Pulg mfl. 2022)

Tiltakene

- Oppstart i **2016**
- **Elveeierlaget** var tiltakshaver
- Norce: **faglig** ansvarlig
- NINA: **overvåkning**

Formål

- Bedre **miljøforhold**
- Redusere **flomskaderisiko**
 - Problemer ved isgang

Tiltakene - Dronefilm

Dronefoto: Røyseth maskin

Utfordringer i prosjektet

- Praktisk gjennomføring
 - **Massebalanse** og tilgang på bl.a. **storstein**
- Forholdet til **grunneiere**
- **Finansiering**

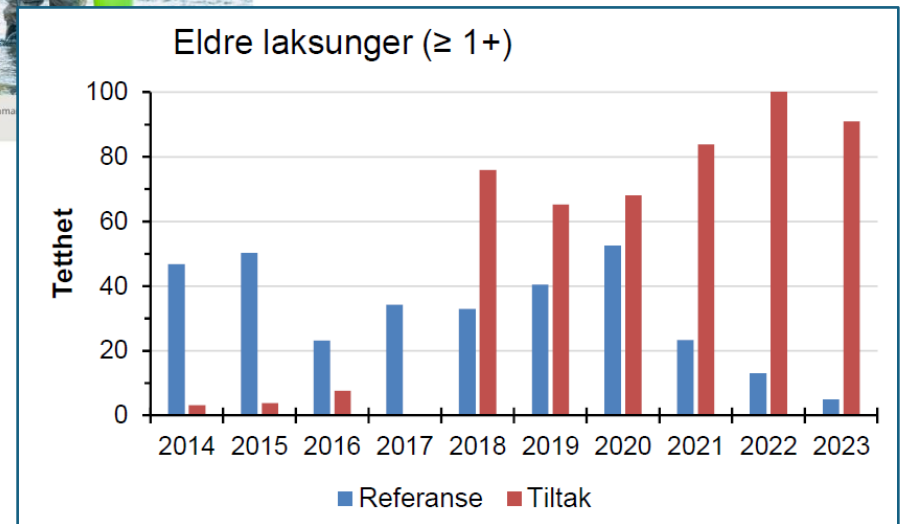
Foto: Eiliv Erdal, Nausta elveeierlag

Resultater

- **NINA**-undersøkelser i perioden 2003-2023
- **Tiltak** i nedre del av Nausta i **2017**
 - Lengde: 1,4 km
 - Areal: 105 000 m²

NYHEITER NAUSTDAL LAKSEFISKE

Finn store mengder yngel i Nausta

Ugedal, 2023

Hva rakk vi ikke å snakke om?

- **Klimatilpasning; redusert flomrisiko/skade**
- **Nydyrkingsprosjekter**
- **Økonomiske ringvirkninger**
 - Nye **fiskeplasser**
 - Økt **attraktivitet**
- **Flere restaureringsprosjekter**
 - Gaula (Sunnfjord)
 - Mårelva
 - Eira
- Økt **oppmerksomhet** rundt **laks** og **sjøørret**

Takk for oss!

Kilder

1. Pulg, U., Hauer, C., Flödl, P., Postler C., Stranzl, S., Espedal, E.O, Bodin, C.L., Velle, G. 2022: Flom og miljø i et endret klima - innovative metoder for restaurering og bedre miljøtilstand. NORCE LFI rapport 458. Norwegian Research Center LFI, Bergen.
2. Ugedal, O. 2023: Undersøkelser av ungfisk i Nausta 2023. NINA-Notat.
3. Pulg, U. Postler, C, Espedal, E.O. 2024. Overvåking av rippede arealer i Suldalslågen 2023, LFI Rapport nr. 530
4. Foto forside: Christian Hagstrøm, Norske Lakseelver